

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnabrvngensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes
Coloniae Agrippinae, 1657

Sessio Prima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

XXII. Cavete denique, quæcumq; & Ecclesiasticæ disciplinæ, & Synodalis actionis dignitati, & loci venerationi, minimè conveniunt.

XXIII. Si quæ gravamina habetis, in scripto edite.

Hoc eodem pomeridiano tempore, ab horâ quartâ usque ad quintam, per totam Civitatem Osnabrugensem, in Ecclesiis Catholicorum, solemnè ritu campanæ pulsatæ fuerunt; & ipsâ die Synodi subsequenti, ab horâ quintâ matutinâ usque ad sextam; quoad usque nimirum Reverendissimus & Illustrissimus cum toto Clero (ut mox dicitur,) Ecclesiam suam Cathedralè ingressus.

Horæ diurnæ, totumque Officium divinum, hoc Synodi tempore, decimâ quartâ scilicet & decimâ quintâ Martii, maturius solito, in puncto nimirum quartæ, inchoatum fuit, tam in Cathedrali, quam aliis Ecclesiis; adeo ut ante sextam matutinam tam Sacrum conventuale, quam etiam Horæ Canonice, ad Nonam usque exclusivè finitæ fuerint. In Cathedrali, propter Officium divinum valde longum, Matutinum decantarunt ab horâ quartâ pomeridiana pridie Synodi; Vesperæ ipso die Synodali privatim in Choro per solutæ fuerunt; cum, post horam duodecimam diei, prima Synodi Sessio finem primum habuerit.

SESSIO PRIMA.

Die itaque decimâ quartâ mensis Martii, horâ sextâ matutinâ, ad prædictam solemnem campanarum compulsationem, convenit totus Clerus, tam Regularis, quam secularis, in Ecclesia Cathedrali Osnabrugensi. Auditâ sextâ, movetur processio per portam minorem Cathedralis Ecclesiæ versus sanctum Paulum, ad adducendum ex Residentia Reverendissimum ac Illustrissimum Principem.

ORDO PROCESSIONIS.

Primum procedunt Scholares. Hos sequuntur Franciscani, Dominicani, Cistercienses, Benedictini, Clerici alumni, Capellani & Vicarii Parochialium Ecclesiarum, Pastores rurales secundum Decanatus divisi, ut in Synodo Osnabrugensi, quæ habita fuit anno millesimo sexcentesimo trigésimo, designati sunt; Vicarii Collegiatæ Ecclesiæ ad sanctum Joannem, Vicarii Cathedralis Ecclesiæ, Decani rurales, deputati Monasteriorum tam virorum quam feminarum, Capitulum SS. Ægidii & Caroli in Widenbrug, Capitulum sancti Alexandri in Wildeshufen, Capitulum sancti Joannis Osnaburgi, Prælati ex Clarholt, Abbas Iburgensis, & denique Capitulum Cathedrale, quod Illustrissimus, ubi ad Residentiam suæ Celitudinis pervenerat, aulicis suis stipatus, immediate secutus est.

Ut primum Illustrissimus Ecclesiam ingressus, depositâ mozettâ, assumpsit cappam Episcopalem; Dominus Præpositus à Leeraat, eidem de more aspersorium porrexit; quo se & alios aspergens, statim per navim Ecclesiæ ad genusflexorium, ante altare sanctæ Crucis, prope Venerabile Sacramentum, præparatum, perrexit, & in eo, toto Clero subsistente, parumper genusflexus oravit. Finita oratione, Illustrissimus surrexit; Clerus regularis remansit ante Chororum, in duo latera in navim Ecclesiæ divisus; foraneus verò, & qui ex Civitate erat, una cum Prælati & Illustrissimo, ad Chororum ascendit; singuli ad designata sibi loca perre-

xerunt; Cathedrales Canonici (iis exceptis, qui Reverendissimo in sacris ministraturi erant) subsellia Chori superiora, Vicarii vero inferiora occuparunt. E regione throni Episcopalis collocavit se Abbas Iburgensis super nudo genusflexorio, & sedili, ad id præparatis. Pastores & Ecclesiarum Rectores, Canonici Collegiarum extra urbem, Vicarii, Beneficiarij, & Capellani, in spatio inter subsellia Chori intermedio, in certas lineas divisi, se firmarunt.

Interea dum hæc fiunt, continuo ab ingressu Illustrissimi in Ecclesiam, organa & campanæ pulsatæ fuerunt; Reverendissimus ante altare quoque summum genusflexus more solito oravit. Facta oratione, & exhibitâ altari reverentia, comitatus ab assistentibus, ad sedem suam perrexit. In qua cum modico spatio confedisset, organa & campanæ cessarunt. Et mox surgens Reverendissimus, Nonam (prout alias Tertiam) incepit; quam Chorus profectus est. Sub Nona Illustrissimus indutus est solitis paramentis, humerali, amictu, alba, cingulo, cruce pectorali, stola pluviali, ac mitra, & accessum ad Sacrum legit; in fine Nonæ cantavit Collectam, & Nonam finivit. quâ finitâ, deposuit pluviale; & reliquis paramentis omnibus Pontificalibus, uti tunicella, dalmatica, casula, assumptis, cum assistentibus, similiter indutus, Sacrum votivum solenne de Spiritu sancto incepit.

MISSE CELEBRATIO, & Communionis distributio.

Sacrum hac die cantatum est solemniter de Spiritu sancto, absque ulla commemoratione, per Reverendissimum ac Illustrissimum Episcopum. Musica, toto Sacri tempore, solemnè fuit. Clerus à tribus, ad id deputatis, incensatus; factæque Communio ejusdem Cleri, stolis rubris à Sacerdotibus assumptis. Dum igitur altâ voce Diaconus Missæ, post sumptam ab Illustrissimo Communionem, cantavit Confiteor, mox bini accesserunt ad sacram synaxin, servato dignitatis ordine. Benedictio solemnè, à Reverendissimo & Illustrissimo in fine Missæ dari solita, usque ad Synodum, juxta

juxta Cerimoniale Romanum, dilata est. Finito Sacro, Illustrissimus exiit paramenta Missalia, usque ad tunicellam inclusive; accepit pluviale; Canonici Cathedralis, alique ministri assistentes, paramenta sua resinuerunt.

Sic igitur parato Illustrissimo, reversoque ad altare majus, cum ministris assistentibus; Diaconus Missa, stans à dextris Reverendissimi, cantavit versus Clerum, Orate, isdem notis, quibus alias cantatur, Levate. Dato hoc signo, Illustrissimus, super cussino ante faldistorium ex opposito altaris, cum reliquo Clero genuflexus, oravit mente, modico spacio. Tunc, adhuc genuflexus, Illustrissimus, sine mitra, preintonatam inchoavit Antiphonam, Exaudi Domine, ut in Pontificali; choro eandem totam prosequente, qua finita, & Psalmus, Salvum me fac Deus, qui habetur primus in Nocturno feria quintæ, per duos præcantores inchoato, sedit Illustrissimus, accepta mitra, sedente etiam Clero; & totus Psalmus alternatim à Clero decantatus est. Antiphona repetita, surrexerunt omnes; & Illustrissimus, deposita mitra, conversus ad altare, subjunxit orationem, Adsumus, ut in Pontificali; addendo etiam Orationem, ut ibidem. Qua finita, procubuit, accepta mitra, supra faldistorium, aliis omnibus genuflectentibus; & cantores duo in medio Cleri post Illustrissimum cantarunt Litanias de omnibus Sanctis, toto etiam Clero respondente; in quibus dum caneretur, Vt omnibus fidelibus, surrexit Illustrissimus; & Pedum Episcopale sinistra tenens, stans versus Synodum dixit, Vt hanc &c. prout in Pontificali; producit Crucis signum super omnes; & iterum usque ad finem Litaniarum procubuit. Decantatis Litanis, Illustrissimus, deposita mitra stans, stantibus etiam aliis, cantavit, Oremus; Ministri, Flectamus genua, Levate; tum orationem, Da quæsumus. deinde sedens cum mitra, facie versa ad Synodum; imposuit incensam in thuribulum, benedicens more solito, ministrante Presbytero assistente naviculam, ut alias.

Tunc duo Capellani, Diaconalibus & Subdiaconalibus induti vestibus, ut in Missa, benedictione de more accepta, sine missione, una cum Acolythis, candelabra deferentibus, accesserunt ad partem dextram Illustrissimi in cornu Evangelii; loco solito, Diaconus, sustinente librum Subdiacono, cantavit Evangelium, Convocatis Iesus, stantibus omnibus, & Illustrissimo Pedum Episcopale inter manus tenente. Lecto Evangelio, Illustrissimus exosculatus librum Evangeliorum, & à Presbytero assistente de more incensatus est; & mox sine mitra, genuflexus versus altare, toto Clero genuflexo, incepit hymnum, Veni Creator Spiritus, prosequente Clero, post primum versum decantatum, surrexerunt omnes, decantans hymnus alternatim cum organo; & interea processionaliter ad locum Synodalem per navim Ecclesie perrexerunt ad latus dextrum, Ecclesiam & chorum circumcurrendo.

DISTRIBVTIO

locorum Synodaliū.

IN loco Synodali, qui ab antiqua consuetudine est domus Capitularis, in capite præfate domus, ante medium altaris, mappa mundâ, antependio, & quatuor candelabris inauratis, cum Crucifixo, exornati, sub Baldachino serico rubro erat sedes Episcopi, duos gradus alta. A dextris Episcopi considebat primus Diaconus, cum Presbytero assistente; à sinistris vero secundus Diaconus assistens cum Canonico Capellano ad pedum, in scabibus, utrimque per modum semilunæ circumpositis. Mense item quatuor, rubro panno obductæ, diversimode collocatæ erant; prima à dextris Episcopi, cui assidebat in sede præparata Dominus Officialis, renibus ad meridiem & facie ad septentrionem versis; secunda à sinistris Episcopi; in ea se collocabant Synodi Promotores, Secretarius & Aduarius; tertia pro Notario Synodi, qui facie versa ad Illustrissimum, ante Clerum solus considebat; quarta retro latus dextrum Illustrissimi; in hac paramenta & alia necessaria deposita fuerunt. a latere item sinistro Episcopi collocata fuit cathedra, ex qua decreta Synodalia prælegi consueverunt.

Cathedralis Ecclesie Prælati & Canonici, Decanus item & Capitulum S. Iohannis Osnbrugi, S. Alexandri in Wildeshusen, SS. Agidis & Caroli in Widenbrug, Pastor item Cathedralis Ecclesie, & sancti Iohannis, à latere dextro domus Capitularis; Prælati vero Regulares, Abbas Iburgensis, deputatus Præpositi Clarholtensis, Ordinis Præmonstratensis, nec non aliorum Monasteriorum, tam sancti Benedicti quam Cisterciensis Ordinis, Patres item Societatis, Dominicani, Franciscani, alique Religiosi, à latere sinistro in scamnis lateralibus, panno cæruleo utrimque obductis, consederunt. Scamna, in medio per transversum disposita, Decani Rurales, Vicarii Cathedralis & Collegiatæ Ecclesie sancti Iohannis, Parochi, Capellani, Beneficiati, alique Clerici occuparunt. Singulis, in locis sibi assignatis, subsistentibus, Diaconus & Subdiaconus cecinerunt Vers. Emitte spiritum. Illustrissimus subjunxit Collectam de Spiritu sancto; eaque finita, omnes consederunt. Cum, modo supraddicto, singuli consedisent, Illustrissima sua Celsitudo ad se vocato Officiali suo, Domino Iohanne Bisopinck, I. V. L. mandatum dedit interrogandi præsentem, an placeat eis inchoare Synodum. Quod is fecit his verbis: Reverendissimus in Christo Pater, &c. ut supra in prima Synodo majori Osnbr.

Cumque communiter, & quasi una voce omnium, responsus esset, Placet; Illustrissima Sua Celsitudo, Synodum apertendam esse, decrevit, his verbis: Christi nomine invocato &c. ut ibidem.

Hoc accepto responsu, idem Officialis Episcopi, Illustrissimam suam Celsitudinem his verbis allocutus est: Illustrissime &c. ut ibidem.

Ad hoc

Pag. 4.
col. 2.Pag. 5.
col. 1.Pag. 5.
col. 1.

Ad hæc Illustrissima Sua Celsitudo se resoluit his verbis: Eligimus, nominamus & deputamus, in Promotores, ex Capitulo Ecclesiæ Nostræ Cathedralis, Ioannem Iodocum à Ledebur, Cathedralis Ecclesiæ Nostræ Osnabrugensis Custodem & Thesaurarium, & te Bernardum Matthiæ à Campo, SS. Theologiæ Doctorem; in Secretarium, Conradum Burenium Ecclesiæ S. Ioannis Canonicum, & Pastorem in Ecclesia Cathedrali; in Actuarium, Ioannem Brogberen I. V. L. Canonicum Ratisbonensem in Collegiata SS. Ioannis Baptistæ & Euangelistæ, & Pastorem in Rimfloe.

Deputati ministri Synodales mox in mensâ, à latere sinistro Episcopi ad hoc dispositâ, & rubro panno obductâ, confederunt. ac deinde Illustrissima Sua Celsitudo Synodum est allocuta conceptis verbis: Venerabiles Sacerdotes, & Fratres charissimi, ut in Pontificali.

Quo absoluto, primus Promotor, Dominus à Ledebur, sequenti modo Synodum est allocutus, legitque Decretum de non discedendo. Reverendi, Nobiles, Venerabiles, &c. ut ibidem in Synodo majori Osnabrugensi.

Pag. 5. col. 2.

Hoc præmissis Decreto, per Synodi Notarium Gerardum Brieckweede, reproductæ sunt literæ citatorie ad Synodum, cum adjecta protestatione, eas sufficienter transmissas & legitime intimatas fuisse.

Vi verò de absentium & presentium numero constaret, demandatum fuit Notario Synodi, Gerardo Brieckweede, ut omnium & singulorum nomina, antiquo more, alta voce pronunciarer; iussimque fuit, ut, qui personaliter adessent, suam presentiam, per verbum Adsum, contestentur, absentium vero nomina singulariter annotentur.

Vbi vero compertum, nonnullos abesse, secundus Promotor Dominus Bernardus Matthiæ à Campo, huiusmodi absentiam, ac non comparentium contumaciam, accusavit; atque, in poenas juris Canonici, ac Concilii Tridentini, eos incidisse, declarari petiit, his verbis: Illustrissime & Reverendissime Princeps, &c. ut ibidem.

Pag. 5. col. 2.

Ad hæc Illustrissima Sua Celsitudo sic fuit interlocuta: Decernimus, ut, non obstante contumacia, &c. ut ibidem.

Pag. 6. col. 1.

Subsecuta deinde concio Synodalis, habita ab ipsamet. Illustrissima Sua Celsitudine per integram horam cum dimidia. Ad quam omnes diligentissime attenderunt, fructumque uberrimum tulerunt.

Concione absoluta, primus Synodi Promotor iterum Synodum conceptis verbis est allocutus: Illustrissime & Reverendissime Princeps, &c. ut ibidem.

Pag. 10. col. 2.

Mox Dominus Conradus Burenus, S. Synodi Secretarius, accepit nonnulla Statuta Synodalia ex manibus Domini Officialis; accessit ad Illustrissimum, petiitque ab Illustrissima Sua Celsitudine, num eidem placeat, hæc Decreta ex suggestu prælegi & publicari. Respondit Illustrissimus, Placet. Obtemo de super consensu Illustrissimi, Secretarius ascendit suggestum, & legit Decreta Synodalia.

SEQUUNTUR
DECRETA
SYNODALIA.

DECRETVM I.

De Synodo inceptâ.

In nomine Sanctissimæ & individuæ Trinitatis, Patris, Filii, & Spiritus sancti.
Amen.

NOS FRANCISCVS GVILIELMVS, Dei & Apostolicæ Sedis gratiâ Episcopus Osnabrugensis; ad Dei omnipotentis gloriam, ac Beatissimæ Virginis, Dei Matris, & S. Petri Apostoli, & Crispini & Crispiniani martyrum, honorem, Nostram Diocesanam Synodum incipimus. Faxit idem omnipotens Deus, pro sua misericordia, precibusque Virginis Beatissimæ, ac eorundem Sanctorum aliorumque, ut, quemadmodum speramus, ex hoc sacro cœtu, lumen & spiritum omnes reportemus, ad officia nostra secundum voluntatem Dei peragenda.

DECRETVM II.

De modo vivendi, tempore Synodi.

QVONIAM nihil fere sæpius divinis literis & Ecclesiasticis monumentis commendatum est, quam, clericalis ordinis hominum, vitæ integritas, innocentia, fides, religio, pietas, virtutumque omnium ornamenta, quibus domus Dei potissimum excolitur; ideo Clerum Nostrum, hic præsentem, monemus, & per viscera misericordiæ Dei nostri obtestamur, ut, cum semper, tum maxime hoc tempore, in verbo, in conversatione, in charitate, laicis hominibus præluceant, omni virtutum splendore; & tabellam disciplinæ Synodalis, à Nobis propositam, diligenter observent.

DECRETVM III.

De Collectâ in Missa, pro peccatorum venia.

EDICIMUS quoque ac mandamus, ut in Missa omnes & singuli Sacerdotes, Orationem aut Collectam, quæ pro peccatorum venia postulanda dicitur, per septem dies devotè recitent; idemque Clerici piâ oratione precentur. Quod ut populus etiam devotè agat, suos quisque Parochus Christi fideles diligenter moneat atque cohortetur.

C c D E

D E C R E T V M I V.

De præjudicio non afferendo.

Decernimus, si cui contigerit suo loco non sedere aut incedere aut vocari, aut aliud quidpiam agere, propterea nemini novum jus acquiri, nec quidquam de cujusquam jure possessioneve detrahi, sed in eo ipso statu permanere, in quo ante hanc Synodum esse reperiebatur.

D E C R E T V M V.

De non discedendo.

Vobis præterea omnibus & singulis, qui huic Synodo de jure vel consuetudine interesse debetis, penam excommunicationis propositâ vetamus, ut ne vestrum quisquam à Civitate discedat, antequam hæc Nostra Diocesana Synodus de more absolvatur, & dimissa sit; sed huic Synodo, Synodalibusque actionibus, Sessionibus, & conventibus quibuscunque, qui indicentur, omnes & singulos vos interesse volumus, eadem excommunicationis penam propositâ.

D E C R E T V M VI.

De oratione publica.

Quoniam veteris est instituti, solemnisque ritus in Synodali conventu, pro publicis rebus orationem fieri; quod his maxime temporibus faciendum est; ideo in omni prece, & à Sacerdotibus præsertim in Missæ sacrificio, hoc tempore Synodali per integrum octiduum, ad Deum orationem adhiberi edicimus; nimirum

Punctum I. Omnes orent pro Sanctissimo Domino nostro Papa INNOCENTIO X.

II. Pro Serénissimo Archiepiscopo Coloniensi Metropolitano nostro MAXIMILIANO HENRICO, & Antistite nostro FRANCISCO GVILIELMO.

III. Pro unitate & tranquillitate Principum Christianorum, & omnium Statuum Ecclesiæ Catholicæ.

IV. Pro pace publica Imperii Romani.

V. Pro constanti perpetuaque Cleri ac populi Diocesis Osnabrugensis bene pieque agendi perseverantia.

VI. Pro ministris, qui ad Ecclesiæ hujus Osnabrugensis cultum adhibentur.

VII. Pro salutari hujus Synodi successu.

VIII. Pro perfectâ omnium Decretorum executione.

Leito hoc Decreto, Secretarius Synodi denuo descendis ex suggestu, una cum promotoribus accessit

ad Illustrissimum; & primus Promotorum institit pro faciendâ fidei professione, sub præscriptâ formulâ, ut sequitur.

Reverendissime & Illustrissime Princeps, Domine clementissime. Cavit SS. Concilium Tridentinum, ut omnes, qui beneficia Ecclesiastica consecuti sunt, & qui Synodo Diocesana interesse debent, in eâ Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, fidei professionem faciant ac præstent; prout illa Tridentina sanctione expressum est. Ideo nos, hujus Synodi Promotores, humiliter petimus, & requirimus, sanctionem illam legi, & ad præscriptum, ab iis, qui tenentur, omnia & singula præstari.

Reverendissimus & Illustrissimus respondit; Decernimus & mandamus ita fieri. Discedentibus illis, Secretarius de suggestu legit

D E C R E T V M VII.

De professione fidei faciendâ.

Sacrofanctâ Tridentinâ Synodo illud gravissimè sancitum est, ut, quicumque in posterum beneficia Ecclesiastica obtinebunt, qui item in Diocesana Synodo convenire debent, omnes in eâ ipsâ Synodo, quæ quoque tempore celebrabitur, fidei professionem præstent. Universos igitur & singulos, hic præsentem, jubemus & precipimus, fidei professionem præstare, quæ eandem inUPERâ Synodo non emiserunt.

Leito hoc Decreto, idem Burenus ex cathedra edixit: Accedant igitur omnes & singuli, ut emittant genuflexi dictam fidei professionem. Mox genuflexerunt, cum Illustrissimo, omnes suis locis; itaque genuflexi permanserunt, donec, eorum nomine, formula professionis fidei, de suggestu, à Secretario stante & aperto capite, legitur, usque ad illa verba: Sic me Deus adjuvet.

Reverendissimus igitur & Illustrissimus, omnibus bono exemplo præluere volens, in hac primâ Synodo post restitutionem Episcopatus sui, primus omnium ante altare genuflexus, coram Deo, fidei professionem emisit, in breviori ut sequitur formula.

Ego N. N. recipio, promitto, spondeo, profiteor, detestor, anathematizo, voveo, ac juro, ut in decreto & formula professionis fidei, verbis ex bulla lectis, singula singulis referendo. Sic me Deus adjuvet & hæc sancta Dei Evangelia. & mox subjunxit ex Evangelio S. Joannis, illud ambabus manibus tangens, In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum.

Deinde surrexit Illustrissimus, ac ad ipsius manus mox Dominus Officialis, Promotores, Secretarius, & Actuarius Synodi, professionem fidei emiserunt, ut aliorum, præter Illustrissimum, fidei professiones excipere possent. Mox Capitulum Cathedralis,

Vi habetur superius, pag. 27. col. 2. & pag. 232. col. 2.

thebrale, Abbas Iburgensis, Capitulum S. Joannis, & alia Collegiata, Deputati item Monasteriorum, iique bini & bini, dictam professionem, unica solum manu Euangelium sancti Joannis in fine tangentes, ad eandem Illustrissimæ Suae Celsitudinis manus praestiterunt. Interea Decani rurales, Pastores item & Clerici, qui ex parte dextera loci Synodalis considebant, unus post alium ad manus Officialis; ad manus vero Promotorum, quicumque alii, ex sinistro latere considentes, in fidem Catholicam iuraverunt. Quod ideo Illustrissima Sua Celsitudo fieri mandavit, ne, propter hanc singulorum professionem ad manus solius Illustrissimi, tota Synodus diutius detineretur. singuli praeterea, ad loca sua redeuntes, Notario Synodi dederunt nomina & cognomina sua, cum titulis beneficiorum, ad inferendum protocollo testimonium de praestita fidei professione.

His finitis, cum jam audiretur hora duodecima diei, accessit Synodi Secretarius ad Illustrissimum, & petiit, an placeat indici, continuationem Sessionis Synodalis fore post prandium.

Respondit Illustrissimus & Reverendissimus: Placeat, indicatur ad horam tertiam.

Mox Secretarius ascendit suggestum; indicitque, secundam Sessionem fore horâ tertiâ pomeridianâ; in haec verba: Decernimus & indicimus, secundum hanc Sessionem fore horâ tertiâ post meridiem.

Postea Promotores instabant, accessit Notario, contra contumaciam absentium; his verbis: Reverendissime atque Illustrissime Princeps, cum dies decima quarta mensis Martii, labentis anni MDCCLII, venerit, quâ omnes & singuli Ecclesiastici ordinis homines, hujus urbis & Diocesis, ad praescriptum tempus legitime Synodo huic jam praesentes adesse debeant, multi tamen non paruerint, sed usque adeo negligentes vel contumaces fuerint, ut neque praesentes adsint, neque iusti impedimenti excusationem, causamve aut nuncium, miserint; ideo, pro nostri muneris officio, ego Iodocus à Leedebeur, & Matthias à Campo, hujus Synodi Promotores, eorum contumaciam accusamus, instamusque apud Illustrissimam atque Reverendissimam Celsitudinem Vestram, ut citationem valvis hujus Ecclesiae Cathedralis affigi, & cum iisdem, tanquam inobedientibus, agi jubeatis, prout juris est, & Sacrorum Canonum ratio postulat.

Respondit Illustrissimus: Ita decernimus & mandamus.

Tunc ad Synodi Actuarium conversi Promotores, sic eundem alloquuti sunt: Ego Iodocus à Leedebeur, & Bernardus Matthia à Campo, hujus Synodi Promotores, rogamus te Ioannem Brogberen, Actuarium Episcopalem hujus sacrae Synodi, ut de omnibus & singulis in hac Sessione peractis unum plurave conficias instrumenta.

Respondit Actuarius: Conficiam in scriptis, ad ejusque confectionem Dominos Antonium Zollinger, & Nicolaum Schaberg, Cathedralis Ecclesiae Vicarios, uti testes, specialiter requiram.

Post haec Secretarius Synodi, D. Burenus, legit Decretum ex suggestu, de discessu, in haec verba:

DECRETVM VIII.

NE quisquam à loco discedat, ante quam Reverendissimus & Illustrissimus Episcopus è Synodo abierit; nec verò raptim turbulentere, sed gravi & decore incellu.

Mox Diaconus Synodalis, facie ad Clerum versa, incepit cantare, Orate, iisdem notis, quibus alias canitur, Levate. Dato hoc signo, confestim genuflectebant omnes, modico spatio mente orantes. Subjuxit idem Diaconus tres orationes mentales versus Clerum; post singulas tamen genuflectit, & paulisper oravit cum reliquis.

ORATIONES MENTALES,

pro fine prima Sessionis, per Diaconum cantatae.

I ORATIO.

Fratres charissimi, (per notas, FA, MI, RE, FA, FA, FA,) toto corde conversi ad Dominum, mentes ad caelum erigamus, & corporibus prostrati, haec devotè precemur, invocatis SS. Patronis & Protectoribus hujus Civitatis & Diocesis Onabrugensis, sancto Petro Apostolo, Crispino & Crispiniano, cum cæteris Sanctis ac Beatis, quorum corpora in hac Civitate ac Diocesi requiescunt. (terminatur per FA, RE.)

Orate intimo dolore, ut Dominus peccatorum vestrorum veniam vobis concedat, negligentis indulgeat, ignorantiae parcat, errata omnia condonet, quæ in Clericali disciplina, in officiis Sacerdotalibus multipliciter commisit. intimo cordis affectu pro Reverendissimo Episcopo, & omnibus qui in hoc Clero continentur, item pro invicem, ut salvemini. (terminatur per FA, RE. dein fit Pausa per unum Misereere.)

II ORATIO.

Fratres charissimi; unanimes perseverate in oratione, & petite à Patre misericordiarum, & Deo totius consolationis, quem credimus esse in medio hujus sacri coetus: petite Spiritus sancti dona, ut post hoc omnes dignè ambulent vocatione, qua vocati sunt, ut Sacramenta dignè ministrent, verbum Dei cum fructu praedicent, animas folicite curent, scandala devitent, religiosè vivant, in patientia possideant animas suas. (Pausa, ut supra.)

III ORATIO.

FRatres charissimi : unanimes orate pro Sanctissimo Domino nostro Papa Innocentio X, Christi Vicario, ut sanctam Ecclesiam Dei sanctè gubernet, cum Cardinalium Collegio : orate pro sanctà Catholicà & Apostolicà Ecclesià Romanà, toto orbe terrarum diffusà, ut eam Deus secundum voluntatem suam pacificare, coadunare & regere, conservare, defendere, augere & exaltare dignetur, ad honorem & gloriam suam. (*Pausa, ut supra.*)

Illustrissimus, orationibus mentalibus expletis, dedit benedictionem manu tantum, nihil dicendo; exiit paramenta, sicut & reliqui Assistentes. Cathedralis Ecclesiæ Canonici Illustrissimam Celsitudinem Suam comitati sunt ad fores Ecclesiæ. Ve-

spera, secundum factam ab Illustrissimo dispositionem, post primam Sessionem cani debuissent; sed, quia jam hora duodecima dudum sonnerat, idcirco quilibet easdem privatim in Choro legit; & Completorium medio tertiæ inceptum est.

Ut primum Illustrissimus ad Residentiam ex Synodo rediit, dato ad prandium signo, conveniunt omnes ab Illustrissimo ob temporis penuriam ad id specialiter invitati. In loco refectionis, triplex collocata fuit mensa. Primæ assidebat Illustrissimus cum Capitulo suo Cathedrali, Abbate Iburgensi, & aliarum Collegiarum nonnullis Canonicis; secundæ Decani; tertiæ Religiosi, & reliqui de Clero. Unus Capellanorum Illustrissimi, ad id deputatus, ex pulpito, durante prandio, exhortationes Synodales ad Clerum ex Actis Mediolanensibus S. Caroli Borromei praelegit; cui omnes cum modestia inter vescendum auscultarunt.

SESSIO SECVNDA.

A Prandio, horâ secundâ, datum signum majori campana ad Synodum. Medio tertiæ, inceptum Completorium. Horâ tertiâ Completorio finito, Illustrissimus, deductus ab aulicis suis, venit ad Ecclesiam, indutus rochetto, mozetta, & bireto rubro. Cathedralis Ecclesiæ Prælati & Canonici ad fores Ecclesiæ Illustrissimam Celsitudinem Suam expectarunt. Cui, Ecclesiam ingresso, & Cappa Episcopali induto, porrexit aspergillum Dominus Præpositus; quo se & circumstantes aspersit; ac deinde ad Chorum processit. Postquam Illustrissimus modico tempore, in primis ante Venerabile, deinde ante summum altare, in genuflexorio oraverat, perrexit ad thronum Episcopalem; in eoque à Diacono & Subdiacono (ante adventum Illustrissimi indutis,) depositâ Cappâ, iterum amictu, albâ, stolâ, pluviali & mitrâ, indutus est. Quod dum factum, organa pulsata fuerunt, idque ab ingressu Illustrissimi in Ecclesiam, quoad, una cum Assistentibus, omnino paratus erat. Assumptis omnibus paramentis, modico spatio confedit in throno; tum surrexit, ivitque ante altare majus ad faldistorium; &, factâ pausa, per Diaconum Synodalem denuo cantatum, versâ facie ad Clerum & populum, Orate. Omnibusque genua flectentibus, ac paulisper mente orantibus, subjunxit Illustrissimus, genuflexus ante medium altaris, Antiphonam, Propitius esto, quam Chorus prosequutus. Finitâ Antiphonâ Cantores inceperunt Psalmum, Deus venerunt gentes; quem graviter & tractim, ex utroque latere, alternis vicibus, Clerus decantavit. Interea Illustrissimus confedit in faldistorio, renibus altari obversis. Repetitâ Antiphonâ, Illustrissimus, depositâ mitrâ, surrexit, &, stans versus altare, dixit tres orationes, ut in Pontificali.

Post hæc Illustrissimus, acceptâ mitrâ, sedens, imposuit incensum in thuribulum, & benedixit

Diacono. Qui Evangelium, cum debitis caerimoniis, ut alias, missione omisâ, legit.

Lecto Evangelio, & porrecto osculo libri Evangeliorum Illustrissimo, incensatio ejusdem, more solito, facta est. Quâ peractâ, inceptit Illustrissimus, scholâ prosequente, hymnum, Veni Creator Spiritus, qui dum decantatur alternatim ab organo, Clerus processit, ut in primâ Sessione, euntibus binis & binis, ad locum Synodalem. Finito hymno, & posteaquam singuli loca sua, ut mane, occuparant, præcinente Diacono & Subdiacono Vers. Emitte Spiritum; Illustrissimus subjunxit Collectam de Spiritu sancto; & deinde, sedens, allocutus Clerum, Venerabiles Fratres, ut in Pontificali; sermonem Synodalem denuo habuit per horam & ultra, ac magno verborum pondere magnâque suavitate & eloquentiâ, de disciplinâ & reformatione Ecclesiastica, omnibus ex sacra Scripturâ aptissime deductis, dixit. Quo finito, S. Synodi Secretarius ad Illustrissimum accessit, petiitque, num Illustrissimæ Suae Celsitudini placeat, ea, quæ adhuc supersint decreta, legi. Respondit Illustrissimus: Placet, legantur.

Secretarius Synodi reassumpsit lectionem Decretorum, incipiendo ab octavo hujus Synodi Decreto, usque ad vigesimum septimum exclusive; ut sequitur.

DECRETVM IX.

PRima & maxima Pastorum cura versari debet in iis, quæ ad fidem Catholicam, quam sancta Romana Ecclesia Catholica colit & docet, & sine qua impossibile est placere Deo, integre inviolateque conservandam pertinent. Proinde, & verbo & exemplo, ita se gerant, ut non solum fidem, quam lingua loquitur, etiam moribus ac vitâ fateantur, verum & alios doceant.

D E-